

Perfectie is de vijand van goed

Wanneer minimalisme eenmaal je vriend is zul je zien dat het je kan helpen op momenten waarvan je nooit gedacht had dat het van pas zou kunnen komen. Ruim een half jaar geleden zat ik vast met dit boek. Het was af, maar ik had nog een stapel onderzoeken, interviews en boeken met daarin resultaten, uitspraken of conclusies die ik nog wilde inpassen. Het probleem was alleen: de informatiestroom bleek eindeloos. Per dag wordt er meer gepubliceerd dan ik in mijn hele leven zou kunnen lezen. Hoe hard ik ook werkte, de stapel werd niet kleiner, maar groter. Ik volgde het nieuws op de voet, speurde iedere dag onderzoeken en publicaties door en kroop 's avonds laat het bed in met een boek waarvan het onderwerp een link had met mijn eigen boek. Tot de paniek toesloeg: hier zou geen einde aan komen. Op deze manier doorgaan zou mij een boek opleveren van een miljoen woorden, honderdduizend aangehaalde onderzoeken en dan nog zou het niet af zijn. De uitgever wilde gaan drukken, maar ik was moegestreden en gooide het boek spreekwoordelijk het raam uit. Pas maanden later besefte ik ineens wat er mis was gegaan: het was simpelweg te veel. En dus paste ik de minimalistische filosofie op het boek zelf toe.

Zo onmogelijk als het oorspronkelijke idee was geweest, een perfectionistische pil van 50.000 woorden waar geen speld tussen te krijgen zou zijn, zo simpel was het nieuwe. Een minimalistisch boek over de schoonheid van het minimalisme. Wetenschappelijke onderzoeken ingeruild voor gevoel en gezond verstand. Niet perfect, in een uurtje of twee uitgelezen en ongetwijfeld hier en daar een speld tussen te krijgen.

Thuis leven alsof je op reis bent

Los van hoeveel sterren er op de deur prijken hebben hotels over het algemeen hetzelfde doel: de gast zo veel mogelijk luxe en comfort bieden op een minimaal aantal vierkante meters tegen de laagst mogelijke prijs. En daar worden ze ieder jaar beter in.

Terwijl wij almaar groter willen wonen en meer spullen dan ooit tevoren bezitten laat de wereld der hoteliers zien dat het anders kan: beter, luxer, stijlvoller en bovenal duurzamer. En ze laten niet alleen zien dat het kan, maar dat het misschien wel gewoon moet, dat het de standaard moet zijn en niet enkel realiteit wanneer we bij de hotelier logeren.

Pak 'm beet een kleine duizend nachten heb ik in hotelachtige ruimtes geslapen. Kamers van grote ketens, boetiekhotels, slechte hotels, luxeresorts, verschrikkelijke hotels, design-hotels, omgebouwde airstream-caravans op het dak van hotels, boomhutten, grotten, tot bed omgebouwde huifkarren in de woestijn van Rajasthan, houten hutjes in de Amazone en lodges in donker Afrika.

Als kind was ik al waanzinnig onder de indruk wanneer ik in een film de hoofdrolspeler zag inchecken in zo'n chique lobby. De gedachte dat ik iedere nacht in een andere kamer

zou slapen leek mij al een avontuur op zich. Perfect opgemaakte bedden, afgemeten interieurs, functioneel design en als immateriële kers op de taart de romantische, avontuurlijke sfeer die in hotels hangt. In totaal heb ik inmiddels een periode van zo'n drie jaar uit een koffer geleefd en de liefde hiervoor wordt nog steeds alleen maar groter. Ik hou van minimaal inpakken en zie het als een mooie uitdaging om op een reis van drie weken niets te missen maar desondanks vederlicht van A naar B te reizen.

Tijdens een reis wonen we in hotels en het gevoel dat ik ervaar wanneer ik incheck is het beste te omschrijven als vrijheid. Vrijheid en ruimte horen bij elkaar en zelfs de kleinste hotelkamers geven mij de ruimte en dus de vrijheid om doelloos door de stad te wandelen en ergens wat te gaan eten. Er is niets wat mij in mijn hotelkamer houdt: geen troep die opgeruimd moet worden, geen afwas, geen was die opgehangen moet worden, geen programma op televisie dat ik zogenaamd móét zien, geen gevulde ijskast met zaken die bijna over de datum zijn en dus vandaag opgemaakt moeten worden en geen tijdschrift, boek of volle mailbox waarvan ik vind dat ik die nog moet lezen. Kort gezegd: ik móét helemaal niets. Er is immers niets behalve het essentiële en dat heeft op mij een kalmerend effect. Bovendien ben ik daardoor ook sneller geneigd de deur uit te gaan. Het gaat mij dus niet zozeer om het feit dat mijn koffer slechts een paar kilo weegt, maar om de vrijheid. Het Cremeriaans romantische idee van de vrijbuiters die de wereld in trek met niets meer dan een plunjezak op zijn rug. Alleen dan zonder het geweld en de hoeren, en vooruit, die plunjezak

heb ik een paar jaar geleden weliswaar ingeruild voor een decadente Rimowa, maar de sensatie die het geeft is onveranderd. Thuis leven alsof je op reis bent, dat is de kunst van het minimalisme in een notendop.

Dat weergaloze gevoel van vrijheid wilde ik ook in mijn eigen huis creëren en dus begon ik mijn woning stapsgewijs om te toveren tot een hotelkamer waar alles is wat ik nodig heb, maar waar tegelijkertijd niets te veel is. Het bleek een proces van lange duur. Vergelijk het met fietsen of gitaarspelen. Op een zeker moment denk je dat je best een leuk deuntje kunt spelen, maar wanneer je datzelfde deuntje een paar jaar later nog eens terugluistert hoor je direct dat er destijds nog een lange leerweg te gaan was. En zo ging het dus ook met mijn huis. Nog steeds voor verbetering vatbaar, maar inmiddels al wel een huis waar hoeken leeg mogen blijven, kasten niet uitpuilen van de spullen en het ondanks een minimalistisch interieur een fijne plek is die warm aanvoelt.

Jarenlang heb ik geïrriteerd door het huis gesloft vanwege een vloer vol met kleding, overvolle planken en lades gevuld met onnodige spullen, een niet te temmen berg afwas, en dat allemaal in een huis dat de helft zo klein voelde als het daadwerkelijk was vanwege een overvloed aan meubels. Het is nog steeds niet perfect, en dat zal het ook nooit worden, maar naarmate de irritaties slinken, groeit de rust.

Het lijkt er zo nu en dan wel op, maar een huis is onnoemelijk veel meer dan slechts de plek waar je je oude troep in kwijt kunt. Het is een paar vierkante meter op aarde die van jou is. Waar het de bedoeling is dat je er thuis bent, volledig

op je gemak. Waar het schoon en opgeruimd is en waar enkel en alleen je mooiste spullen en gebruiksvoorwerpen te bewonderen zijn. Want vergis je niet, onnodige spullen zijn achterbaks. Alle spullen in het zicht vragen je aandacht, íedere keer dat je ze ziet. Ook al is dat vaak onbewust.

Jaar na jaar beleefde ik wel weer een moment waarop ik dacht het wiel uitgevonden te hebben: het perfecte opbergstelsel, een nieuwe indeling van mijn woonkamer of planken in plaats van hangers in de kledingkast. En keer op keer bleek de euforie van korte duur. Ik bestreed symptomen zonder de oorzaak aan te pakken. De symptomen van het bezitten van een overdadige hoeveelheid spullen kun je simpel bestrijden door te ontspullen. Minimalisme gaat een stap verder, het bestrijdt niet de symptomen maar de koopziekte. Bovendien is het niet slechts een uitstekend recept voor een opgeruimd en rustig huis, maar een opzichzelfstaande levenswijze die je rijker maakt. Ontspullen zorgt ervoor dat je teruggaat naar de essentie van wat je nodig hebt op materieel vlak. Minimalisme als levenswijze doet hetzelfde, maar werkt door op immaterieel vlak.

We beginnen bij het begin door in te zien waarom we überhaupt moeten beginnen. Verder verklap ik alvast dat dit ‘opruimboek’ niet gaat over hoe je het beste je handdoekjes op kunt vouwen. We gaan teddyberen in de sloot gooien en in een tentje op het strand wonen. Niet enkel spullen de deur wijzen, maar inzien dat we ziek zijn. En niet te vergeten kennismaken met een wereld die beter wordt wanneer wij minder geld uitgeven en vaker vrij nemen.

Bij het begin beginnen

Met opruimen, reorganiseren of nieuwe opbergsystemen invoeren ga je de oorlog niet winnen, simpelweg omdat je daar ook helemaal niet mee moet beginnen. Als je een huis bouwt begin je ook niet met het dak.

Maar waar moet je dan wel mee beginnen?

De eerste stap is afscheid nemen van het grootste deel van wat je bezit, hierna begint het hoofdstuk opruimen pas. Dit blijkt in de praktijk echter voor velen al een te grote stap, de angst voor het afscheid nemen regeert, de klus wordt slechts half geklaard en de uitkomst is teleurstellend. Vergelijk het met diëten zonder je dagelijkse punt chocolade-cake vaarwel te zeggen.

Een radicale aanpak is de enige weg. Geen half werk, het is alles of niets en nu of nooit. Een kledingkast, keuken of zolder moet in één keer opgeruimd worden. Ga je de klus in tweeën hakken, dan heeft het geen zin. Je zult zien dat wanneer je eenmaal de moed hebt gevonden om de tweede helft van de klus te klaren, je net zo goed weer opnieuw kunt beginnen. Ook proberen we vaak eventjes tussendoor hier en daar een kast of lade op te ruimen, maar ook dat heeft geen zin. Neem er ruim de tijd voor. Uit orde kan makkelijk chaos ontstaan, maar andersom blijkt die vlieger niet op te gaan:

het is bijkans onmogelijk om uit chaos orde te scheppen. En dat, het onmogelijke, is precies wat je probeert te bereiken wanneer je ‘even snel’ de uit zijn voegen barstende kledingkast op wilt ruimen. Door stevig afscheid te nemen van je bezittingen creëer je overzicht in de chaos. En dat overzicht geeft je de mogelijkheid orde te scheppen.

Dit klinkt wellicht allemaal wat overdreven, tenslotte gaat het slechts over het opruimen van je huis, toch? Ja, dat klopt, tot op zekere hoogte tenminste. Want het gaat veel verder dan het toepassen van een radicale opruimmethodiek. De manier waarop wij met ons huis omgaan en hoe wij daarin wonen zegt veel over onze levensstijl. Niet alleen in huis, maar juist ook daarbuiten. Een berg kleding die je niet draagt kun je rijmen met een oude fiets die niet vooruit te trappen is. Beide gevallen zitten een vloeiend, simpel leven in de weg. En dus hebben ze ook allebei een aandeel in dat ellendige gevoel van altijd tijd te kort komen en altijd te moeten haasten. Hier kom ik later uitgebreider op terug, maar vlug samengevat: door je kledingkast te minimaliseren creëer je rust omdat de keuze wat te dragen in de haastige ochtend nu snel gemaakt is, waarna je vervolgens niet meer op een goedkoop barrel maar vlot en gemakkelijk op een goede fiets naar je werk gaat.

Het gaat er niet om wat er allemaal in huis is, dat probleem is immers relatief vlot verholpen, het gaat om de koopziekte waaraan we lijden. En wanneer je dat beseft zul je ook zien dat minimalisme niet alleen je leven binnenshuis ten goede kan veranderen, maar net zo sterk buitenshuis. Misschien

nog wel sterker. Want wanneer ontspullen je bevalt gaat de wereld van het minimalisme voor je open. Minimalisme heeft ervoor gezorgd dat mijn huis rust geeft. Natuurlijk is het nog steeds weleens een bende (zeker met twee kleine kinderen in huis) maar een bende bestaande uit vijftig verschillende items is een stuk simpeler en sneller op te ruimen dan een bende bestaande uit tweehonderd, of misschien wel duizend items.

Het sussen van de chaos in het huis was slechts het begin, hierna volgde de manier waarop ik mijn agenda invulde, de mailbox, smartphone, social media, mijn complete tijdsindeling, de manier waarop ik met vrienden en familie omga en zelfs hoeveel uren ik werk. Langzamerhand kwam ik steeds meer tot het besef dat minimalisme je meer kan bieden dan alleen een huis dat vaker en sneller opgeruimd is. Hoe meer je minimalisme toelaat in je leven, des te meer tijd en vrijheid je krijgt. En die tijd en die vrijheid zorgen op hun beurt weer voor minder stress en meer kalmte in je leven.